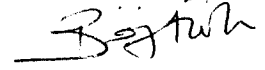

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

43319

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdülhamit Gül** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Berdan ÖZTÜRK

Ağrı Milletvekili

Türkiye'de toplumun vicdanında onulmaz yaralar bırakan konuların başında “Hasta Mahkûmlar”ın durumu gelmektedir. Hâlihazırda olan uygulamalarla hasta mahkûmlar fiili ölüm cezasına çarptırılmış durumdadır. Hasta mahkûmların tedavisi siyasetin değil adaletin konusudur ve mevcut durum adalete olan güveni aşındırmakta ve ciddi oranda zedelemektedir.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) en son verilerine göre cezaevlerinde 604 ağır olmak üzere bin 605 hasta tutuklu bulunuyor. Tedavi hakları engellenen, cezaevleri şartlarında kendi ihtiyaçlarını dahi karşılayamayacak durumda olan tutuklular ölüme terk ediliyor. 2020 yılı içinde hastalık nedeniyle yaşamını yitiren hasta tutuklu sayısı en az 49 iken, yeni yılın ilk günlerinde de Edirne Cezaevi'nde hasta tutuklu Hadi Yalçın yaşamını yitirmişti.

Hasta tutuklular listesinde yer alan ve tedavi hakkı engellenen isimlerden biri de şair Ebedin Abi'dir. Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde 1996 yılında gözaltına alınarak ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilen Ebedin Abi, 25 yıldır cezaevinde. Kayseri Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Abi'nin, kalp, şeker, tansiyon, her iki gözde görme kaybı gibi rahatsızlıklarının yanı sıra ciğerlerinde üşütme ve bacağındaki rahatsızlıklardan kaynaklı sorunlar yaşıyor.

22 Ocak'ta 6'ncı kez anjiyo olan Abi, 45 kiloya kadar düştü. Hasta Mahpuslara Özgürlük İnisiyatifi'nin açıkladığı bilgilere göre, Abi'nin kalbine giden 5 damarda tıkanıklık bulunduğu, 2016 yılında apandisit, 2017 yılında da fitik ameliyatı geçirdiği verilen bilgiler arasında. İlk tutuklandığında Diyarbakır Cezaevi'ne konulan Abi, ardından Muş, Antep, Adana, Van, Trabzon, Gümüşhane, Erzurum, Kırıkkale, Balıkesir ve son olarak Kayseri'ye sevk edildi.

Hukukun temel prensiplerinden biri olan “Hapis ceza, tutuklama tedbirdir.” Prensibi tedbirin “geçici nitelikte bir araç” olduğu ve geçici bir araç olması yanında “kişisellik, orantılılık” ve “görünüşte haklılık” ilkelerinin tutuklama kurumunda belirleyici olduğu bilinmektedir.

Cezaevlerindeki hak ihlallerinin son bulması ve ivedilikle önlem alınması gerekmektedir. Bunun için başta hasta mahpuslar olmak üzere tüm tutuklu ve hükümlülerin mahpus haklarını insani yaşam standartlarını oluşturacak şekilde; uluslararası insan hakları hukukuna uygun bir mevzuata çok acil ihtiyaç vardır.

Bu bağlamda;

1. Öncelikle Türkiye'deki mevzuatın uluslararası insan hakları hukukuna ve özel olarak da mahpus haklarına uygun hale getirilmesi ile ilgili bir hazırlığınız ve çalışmanız var mıdır?
2. Başta İmralı F Tipi Hapishanesi olmak üzere tecridin kaldırılması ve cezaevlerinde insani yaşam standartlarının oluşturulması ile ilgili bir düzenleme yapılacak mıdır?
3. Mahpusların sağlığa erişim haklarının sağlanması, koruyucu sağlık hizmetlerine önem verilmesi, hastalığı olanların tedavi olanaklarından yararlanmaları için gerekli önlemlerin alınması ve ağır hastalığı olanların derhal serbest bırakılması yönünde bir gündeminiz var mıdır?
4. Adli Tıp Kurumu'nun resmi bilirkişi olarak varlığına son verilmesi, bağımsız bilirkişilik kurumunun kabul edilmesi ve İstanbul Protokolü hükümlerinin uygulanması hususunda bakanlık olarak ne gibi bir planlamanız ve çalışmalarınız vardır?
5. Cezaevlerinin; sivil toplum kuruluşlarının, bağımsız izleme kurullarının, özel olarak da hasta mahpuslar sorunuyla ilgili olarak İnsan Hakları Derneği(İHD), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), Türk Tabipler Birliği (TTB) gibi kuruluşların denetimine açık hale getirilmesi, OPCAT'a uygun bağımsız ulusal önleme mekanizmasının kurulması hususunda ne yapmayı düşünüyorsunuz?
6. 5275 sayılı Ceza İnfaz Kanunu'nun cezanın infazının hastalık nedeniyle ertelenmesine ilişkin 16. Maddesi'nin ve ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkûm mahpuslarla ilgili 25. Maddenin ağır hasta mahpusların serbest bırakılmasını engelleyen hükümlerinin değiştirilmesi ve cezaevinde bulunan tüm ağır hasta mahpusların derhal serbest bırakılması hususunda bir hazırlığınız ve çalışmanız var mıdır?
7. Cezaevlerindeki başta işkence ve kötü muamele iddiaları olmak üzere hak ihlallerinin etkili bir şekilde soruşturulmasını ve sorumluların yargı önüne çıkarılması hususunda hâlihazırda yürüyen adli ve idari davalar var mıdır? Kaç dava vardır? Ceza alan personel var mıdır?
8. Bugüne kadar cezaevlerinde yaşamını yitiren hasta mahpuslarla ilgili olarak etkin bir soruşturma yapılarak ihmal ve sorumluluğu olanlar hakkında cezai yaptırımların uygulanması hususunda bakanlığınızın yürütmüş olduğu kaç tane idari soruşturma mevcuttur? Söz konusu idari soruşturmalarla birlikte yargıya intikal eden dava mevcut mudur?